

Themadagen Biovar meest gewaardeerd op PC Raalte

Een van de grote trekkers van het Biovar-project om de biologische varkenshouderij te stimuleren, is Praktijkcentrum Raalte. Het centrum is aangewezen als demonstratiebedrijf, het houdt themabijeenkomsten, participeert in studieclubs en doet aan onderzoek. Sloegen de inspanningen van Raalte aan in de praktijk?

Door Adriaan Vernooij (ASG)

Door meer aandacht in de maatschappij voor dierenwelzijn en als reactie op uitbraken van dierziekten in de varkenshouderij ontstond er eind jaren negentig meer aandacht voor de biologische varkenshouderij. Diverse maatschappelijke organisaties, maar ook het rijk en het bedrijfsleven wilden de houderij steunen en legden hun intenties vast in het convenant Opschaling Biologische Varkenshouderij. Zo werden slachterijen en grootwinkelbedrijven met contracten gehouden aan een afnameverplichting en prijsgarantie. Het

ministerie van LNV stond garant voor een investeringsubsidie voor omschakelende en startende biologische varkenshouders. En een ketenmanager werd aangesteld om de verkoop van biologisch varkensvlees te promoten. Daarnaast kreeg de voorlichting en communicatie rond de opschaling van biologische varkensproductie uitgebreid aandacht in het Biovar-project. Praktijkcentrum Raalte van de Animal sciences groep is een van de partners in het Biovar-project en evalueerde onlangs zijn inspanningen van afgelopen jaren.

Het Biovar-project

Het Biovar-project is gestart in 1999 en afgerond in augustus 2004. Het project had als doel de biologische varkenshouderij te stimuleren. Veel organisaties waren betrokken bij de uitvoering van het project en de financiering. De gelden werden voor de helft verstrekt door Laser uit Europese fondsen, de andere helft kwam uit eigen bijdragen van veehouders en sponsoring door de Productschappen Vee, Vlees en Eieren, de Rabobank en het Productschap Diervoeder. Hoofduitvoerders van het project waren Platform Biologica en AgroEco die activiteiten van verschillende betrokken organisaties coördineerden. Het project bestond uit vier delen:

Stalklimaat

Het stalklimaat bij biologische gespeende biggen is een van de speerpunten van het onderzoek. De biggen houden zich warm in de kisten, waarin de lichaamswarmte blijft hangen.

Foto's AGS

Mestgedrag

Het onderzoek naar het mestgedrag in de uitloop gaat ook in de winter door.

1. Demonstratiebedrijven. Op deze biologische bedrijven konden varkenshouders het reilen en zeilen bekijken. De gedachte daarachter: zien doet geloven.
2. Studieclubs. Er waren clubs voor varkenshouders die zich oriënteren op omschakeling, thematische studieclubs en een studieclub van bestaande biologische varkenshouders die uitgebreid kengetallen registreerde voor kostprijsberekeningen en analyses van voerkwaliteit. Van elkaar leren is hier het motto.
3. Themadagen, oriëntatiedagen en informatieavonden voor kennisinjectie. Het ging erom dat varkenshouders kennis en ervaringen met elkaar uitwisselden.
4. Kennisverzameling. Immers: meten is weten. Praktijkonderzoek en kostprijsberekening waren hier het belangrijkste.

Activiteiten op praktijkcentrum Raalte

Praktijkcentrum Raalte participeerde op verschillende fronten in het Biovar-project. Zo was het een demobedrijf, medewerkers waren lid van studieclubs, er werden thema- en oriëntatiedagen gehouden en in de biologische stallen werd allerlei onderzoek uitgevoerd.

Hoewel Raalte in de proeffase (tot 2003) en na de bouw van de nieuwe stallen een representatief biologisch varkensbedrijf was, hebben slechts weinigen van de gelegenheid gebruikgemaakt dit bedrijf te bezoeken. De praktijkbedrijven werden beter bezocht. Toch heeft het praktijkcentrum veel bezoek gehad. Dan wel niet als demobedrijf, maar wel op open dagen, thema- en oriëntatiedagen en via excursies.

Het praktijkcentrum heeft deelgenomen aan de studieclub Ontwikkelaars die intensief technische en financiële kengetallen verzamelde om tot een weloverwogen kostprijsberekening te komen. Omdat de technische resultaten op een proefbedrijf sterk beïnvloed worden door het onderzoek en het financieel beheer afwijkt van een praktijkbedrijf, zijn de gegevens van Raalte slechts in beperkte mate gebruikt bij het bereke-

nen van de kostprijs.

Hoofdactiviteit van het praktijkcentrum binnen het project was het organiseren van thema- en oriëntatiedagen. De belangrijkste thema's hierbij waren: diergezondheid, voeding, reproductie en kostprijs en kwaliteit. Ook zijn er algemene oriëntatiedagen georganiseerd. De belangstelling voor beide soorten dagen was groot.

Nadat in 2003 bleek dat de afzet van biologisch varkensvlees achterbleef bij de prognoses, liep ook de belangstelling voor de oriëntatiedagen sterk terug. Een aantal themadagen voor directbetrokkenen uit de sector zijn nog wel georganiseerd en goed bezocht in 2003 en 2004.

De onderzoeken op Raalte die gefinancierd werden door Biovar, waren gericht op het beheer in de kraamstal om de overlevingskansen van biggen te verbeteren, het stalklimaat bij gespeende biggen en het verminderen van het medicijngebruik door te zoeken naar alternatieve therapieën. De meeste van deze projecten lopen nog of zijn recentelijk afgerond.

Uitdagingen

Ondanks de onzekere toekomst van de biologische varkenshouderij blijft er volgens alle betrokkenen behoefte aan kennisuitwisseling tussen varkenshouders en hun begeleiders en kennisontwikkeling (via onderzoek). Er zijn nog te veel vragen rondom de uitvoering van de biologische houderij binnen de huidige regels. Door het uitvoeren van gerichte onderzoeksprojecten kunnen hiervoor oplossingen worden bedacht.

Daarnaast heeft kennisontwikkeling en kennisuitwisseling binnen de biologische varkenshouderij een bredere functie: vele vernieuwingen vanuit de biologische varkenshouderij kunnen dienen als voorbeeld voor mogelijke ontwikkelingen in de gangbare houderij. Hierbij valt te denken aan strogebruik, verstrekken van ruwvoer, en niet in het minst het ontwikkelen van alternatieven voor het gebruik van antibiotica, wat het imago van de hele varkenshouderij ten goede zou komen.

Conclusie

Het hoofddoel van Biovar was het stimuleren van de biologische varkenshouderij door ontwikkeling en uitwisseling van kennis. PC Raalte heeft hieraan bijgedragen door het inzichtelijk maken van ontwikkelingen in de biologische varkenshouderij, vooral door het organiseren van excursies in de stallen. Daarnaast hebben de themadagen bijgedragen van kennis die door onderzoek en inventarisaties is verkregen. Een versterking van de kennisinfrastructuur blijft echter nodig om een goede levenskrachtige biologische varkenshouderij te ontwikkelen.